

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΦΟΡΙΤΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ "ΤΥΠΟΣ,"

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Β')

ΑΡΙΘ. 705 (ΦΥΛ. 15)

Σάββατο, 10^ο Οκτωβρίου 1920

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

*** ΕΚΔΟΣΗ ΕΤΑΙΡΙΑΣ "ΤΥΠΟΣ," ***
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.-ΑΘΗΝΑΙ

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΜΕΝΑ
ΑΠΟ ΤΟ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ:
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

..... ΠΡΟΛΟΓΟΣ	ΖΩΓΡΑΦΙΑ ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ .....
..... Η ΦΛΟΓΕΡΑ	ΤΟ ΓΑΠΙ .....
..... ΥΠΟ ΤΗΝ ΣΥΚΗΝ	Η ΚΥΡΑ ΚΩΣΤΑΙΝΑ .....
..... ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΣΚΗΝΗ	ΤΟ ΘΕΡΟΣ .....
..... ΕΝ ΤΩ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩ	ΟΙΩΝΟΣ .....
..... ΘΕΑΜΑΤΑ ΨΥΡΡΗ	ΜΕΡΙΚΑ ΦΥΛΛΑ ΕΚ ΤΟΥ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ
..... ΚΑΥΓΑΣ	ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ .....
..... ΑΡΚΟΥΔΑ	.....

~~~~~
ΔΡΑΧΜΕΣ 5

Στις επαρχίες και στο εξωτερικό στέλνεται χωρίς να επιβαρύνεται με ταχυδρομικά

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

ΜΗΤΣΑΚΗΣ

Τὸ θαυμάσιον ἔργον τοῦ ἀειμνήστου πεζογράφου Μιχαὴλ Μητσάκη, τὸ σκορπισμένον εἰς ἡμερολόγια, περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας τοῦ 1880 — 1895, αἱ γλαφυρά, αἱ μοναδικαὶ ἐκεῖναι ἀθηναῖκαί σελίδες, μέσα εἰς τὰς ὁποίας ἐξοῦσε ἡ Ἀθηναϊκὴ συνουσία, συλλεγεῖσθαι μὲ προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ τακτοποιηθεῖσαι, εἶδαν κατ' αὐτὰς τὸ φῶς εἰς ἓνα τόμον, τὸν πρῶτον τόμον τοῦ φιλολογικοῦ ἔργου τοῦ σκληροῦ Μοίρας συγγραφέως τῆς «Θλίψεως τοῦ Μαρμαρίου» καὶ τῆς «Παναγίας τῆς Μεγαλομμάτας». Ἡ ἔκδοσις αὐτὴ ἀποτελεῖ ἀναμφιδόλως φιλολογικὸν γεγονός, σημερον, ὁπότε τὸ ἔργον τοῦ Μητσάκη, αὐτὸς ὁ Μ. Μητσάκης ἔχει λησμονηθεῖ. Μᾶς παρουσιάζει ἓνα εὐσυνειδητὸν ἐργάτην τοῦ καλαίου ἐκ τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, ὅτε, ἀπὸ τοῦ 1880, ἤρχισε σχετικὴ φιλολογικὴ κίνησις ἐν Ἑλλάδι, σάφει μίαν ἐκλεκτὴν λογοτεχνικὴν ἐργασίαν, καὶ γνωρίζει εἰς τοὺς συγχρόνους ἓνα ἐκλεκτὸν λογοτέχνην, τοῦ ὁποίου ἀπαισία μοῖρα περιώρισε τὰς ἡμέρας. Ὁ Μητσάκης ἤρχισε νὰ γράφει ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ «Ἀσμοδαίου», τοῦ περιφήμου αὐτοῦ σατυρικοῦ φυλλαδίου, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμωσεν ἄλλοτε ὡς προμαχὸν εἰς τὸν κλασσικὸν ἐκείνον εἰρῶνα Ροῖδην. Εἰς τὸ «Ἄστυ» κατόπιν, τὸν «Ραμπλαγῶν» καὶ τὸ «Μὴ χάνεσαι» ὁ Μητσάκης προσέφερε τὴν ἐργασίαν του καὶ ἐδημοσίευσεν τὰς ὑπερόχου γλαφυρότητος, τὰς λεπτῆς παρατηρητικότητος περιγραφὰς του εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν», τὴν «Ἔστιαν», τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον». Ὑπῆρξε γνήσιος Ἀθηναῖος ἠθογράφος.

Ἡ πέννα του μᾶς ἐχάρισε δλοζώντανους τοὺς τύπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸν κουτσαβάκη, τὸν γαβριάν, τὸν μάγεραν, τὸν ποκίλον καὶ ἀνομοιόμορφον κόσμον τοῦ Ψυρροῦ. Εἰς τὰς περιγραφὰς του καὶ τὰς κριτικὰς του μελέτας ἐχρησιμοποίησε ρέουσιν, τορνευτὴν καθαρεύουσιν. Εἰς τὸν «Ἀθηναῖον Χρυσοθήραν» του, ἓνα του χαριτωμένον Ἀθηναϊκὸν μυθιστόρημα, μᾶς ζωγραφίζει τὸσον ζωντανὰ, μὲ τὸσον ζωηρὰ χρώματα τὸν πυρετὸν τοῦ χρυσοῦ, ὅστις κατέλαβε τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τὰ Λαυρεωτικά. «Ἡ θλίψις τοῦ Μαρμαρίου», περιγραφὴ του δι' ἓνα σπασμένο ἄγαλμα ἐφήβου εἰς τὸ Μουσεῖον, εἶναι ἡ γλαφυροτέρα σελίς τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας.

*Ὀλὴ ἡ ξηλευτὴ αὐτὴ ἐργασία, ἡ διασκορπισμένη

ἐδῶ κ, ἐκεῖ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι περισώζεται διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἔργων του, γίνεται καὶ γνωστὴ εἰς τοὺς συγχρόνους, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Μητσάκης δὲν ὑπῆρχε. Τὸν πρῶτον τόμον ἐπεμελήθη ὁ κ. Δ. Ταγκόπουλος, ὅστις μᾶς γνωρίζει τελείως τὸν Μητσάκη δι' ἓνα θαυμασίον προλόγον του. Εὐχόμεθα ὅπως ἴδουν ταχέως τὸ φῶς καὶ οἱ ὑπόλοιποι τόμοι τοῦ ἔργου τοῦ ἀειμνήστου λογίου. Ἡ ἑταιρεία «Τύπος», ἡ ἀναλαβοῦσα τὴν ἔκδοσιν αὐτὴν, εἶναι ἀξία θεμιτῶν συγχαρητηρίων. Παρουσιάζει εἰς τὸν λάβον ἓνα ἐκλεκτὸν τεχνίτην τοῦ λόγου, λησμονημένον, ἐντελῶς ἄγνωστον, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς καλλιτέρας, τοὺς νευρωδεστερούς, τοὺς πλέον δυνατούς...

Ἐργμ. «ΕΛΕΥΘ. ΤΥΠΟΣ»

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων διακηρύττει ὅτι Κατ' ἀπόφασιν τῆς Δημοαρχικῆς ἐπιτροπῆς συνεχίζετα ἡ κλειδοδικὴ δημοπρασία ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀποτελέσματος τῆς τελευταίας τοιαύτης πρὸς ἐνοικίασιν τοῦ δικαίωματος τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐπὶ δημοσίων μερῶν καὶ πάσης ἄλλῃ ἰδιοκτησίας τοῦ Δημοσίου καὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων διαφημίσεων, ὡς καὶ ἐπὶ παντὸς τόπου ἢ κτηρίου μισθουμένου ἢ διοικουμένου παρὰ τοῦ Δημοσίου ἢ ἐν γένει κατεχομένου ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων καὶ διὰ τὴν φορολογικὴν περιόδον 1920 — 1921.

Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται εἰς τὸ Δημοτικὸν Κατάστημα καὶ ἐνώπιον τῆς Δημοαρχικῆς Ἐπιτροπῆς τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1920, ἡμέραν Σάββατον καὶ ἀπὸ τῆς 11 — 12 μ. ὥρας, ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς ἀρχικῆς ὑπ' ἀριθ. 29421 ἐ. ἔ. διακηρύξεώς μας, ἢς οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν, ὡς καὶ τῶν σχετικῶν σχεδίων καὶ τοῦ πίνακος χρησιμοποιομένων φανοστατῶν, προσερχόμενοι καθ' ἑκάστην πρὸ μεσημβρίας εἰς τὸ Δημοτικὸν Κατάστημα, (τμήμα Ἀμέσων Φόρων καὶ Κτημάτων) πρὸς ἀποφυγὴν οἰσθηπότε αἰτιάσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1920

Ὁ Δήμαρχος
Σ. Πάσης

Η "ΚΟΙΝΩΝΙΑ,"
ΞΑΝΑΒΓΑΙΝΕΙ (ΠΡΩΓ'Ι'ΝΗ)
ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ
Θὰ γράφεται σὲ γλῶσσα δημοτικὴ

LA MARONITE

★★★★ ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΟΧΟΝ ΛΙΚΕΡ ★★★★★
★★★ Ο ΟΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΤΟΠΟΙΓΙΑΣ ★★★

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΟ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΝΤΡΑ

★★★★ ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 70. — ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 14-37 ★★★★★

ΓΡΑΦΕΙΑ: Θ. Γ. ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 10 Ὀκτωβρίου 1920

ΑΡΙΘ. 705

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ: Ὁ Ἴδας.
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ: Κριτικὲς σελίδες: Αἰσχύλου «ΠΕΡΣΑΙ».
ΒΝΗΣ ΕΠΙΘΩΡΗΤΗΣ: Ἔχουμε δημ. σχολεῖο;
Χ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ: Τετράστιχα.
ΜΙΧ. ΘΗΡΒΑΝΤΗΣ — Κ. ΚΑΡΘΗΙΟΣ: Δὸν Κιζώτης (συνέχεια).

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ: Ζαναζοντάνεμα.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Νεοελληνικὴ φιλολογία. — Ἐξένη φιλολογία. — Θεατρικά. — Ἡ Κοινὴ γνώμη. — Χωρὶς γραμματόσημο.

Ο ΙΔΑΣ

Ἐναν ἀποχαιρετισμὸ χρωστῶ καὶ γὰρ τοῦ Ἴδα τοῦ Δραγοῦμη, ἂν καὶ μ' ἀργεπορήσανε ὡς τώρα πολλές, χίλιες, ἀρίφνητες δουλειές.

Τὸ βόλι ποῦ γλίστηρε ἀπάνω στὸ πετρεῖο τοῦ Βενιζέλου, τοῦ Βενιζέλου μας τοῦ ἐθάνατου καὶ τοῦ ἀπέθαντου — ἐδῶ ταιριάζει περίφημα ὁ δέφτερος ὄρος, καταντᾶ μάλιστα κυριολεχτικῶς — τὸ βόλι ἐκεῖνο τοῦ Παρισίου κατέβηκε ἴσια μὲ τὴν Ἀθήνα καὶ θάρσσε τὸν Ἴδα. Λογικὴ, φιλοσοφία τοῦ βολιοῦ. Δὲν ξαίρω, ἴσως νὰ μὴν ξαίρη κίολας κανένας, ἂν ἡ ἀπόπειρα τοῦ φόνου στὴ Γαλλία εἶχε προφτάσει νὰ μαθεφτῆ κάτω, γιὰ νὰ γίνῃ ἔτσι ἄλλος φόνος ἐκδικητικὸς, ἀντικωσταντινικὸς, στὴν Ἑλλάδα. Μοῦ φαίνεται ἀδιάφορο τὸ πρᾶμα, σὰν τὸ καλοξετάξουμε. Ἀναμμένα πὰ κεφάλια. Ἡ ἕξτρα γιὰ τὸ Βενιζέλο προκηρυγμένη, ὁ θάνατός του ποθητὸς στοὺς ἐχτροὺς του, ποῦ μήτε τὸ κρύθανε. Καὶ τόσο φτάνει. Θέλεις νὰ μοῦ σκοτώσης τὸν ἀρχηγό μου; Στάσου νὰ σοῦ σκοτώσω ἕναν ἀπὸ τοὺς δικούς σου. Καὶ ἀκολούθησε τότες τὸ κακό.

Ἄγρια, θάρβαρα συστήματα, ποῦ ντροπῆ νὰ υπάρχουνε, ποῦ ἀνάγκη νὰ πάψουνε, γιὰ τὸ νομο τὸ ἑλληνικό.

Πρῶτος — καὶ δὲν εἶναι νάπορήση κανένας — πρῶτος, σ' ἕνα γνωστὸ τηλεγράφημά του, ὁ Βενιζέλος ἀποδοκίμασε μὲ φρικὴν τὸ ἀνόσιο τὸ σκότωμα κ' ἔκλαιψε τὸν πρόωρο τὸ θάνατο τοῦ παλληκαριοῦ. Τὸν κλαίνει σήμερα μιὰ τίμια φαιμελιά, μιὰ μεγάλη ἀδερφή του, ἡ χήρα τοῦ Πάβλου Μελά. Τὸν κλαίει, θὰ τὸν κλάψῃ χρόνια καὶ ἡ Μούσα.

Διπλὴ στάθηκε, ὅσο ζοῦσε, ἡ δράση τοῦ Ἴδα, φιλολογικὴ καὶ πολιτικὴ.

Πολιτικὴ, μπορούμε νὰ τὴν ποῦμε καὶ πατρι-

ωτικὴ. Ἐνας ἀπὸ τοὺς πρόμαχους τοῦ μακεδονικοῦ ἀγώνα φάνηκε ὁ Ἴδας. Κατάλαβε τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Βουλγάρους, τοὺς μίσησε, τοὺς πολέμησε. Δὲν τὸ κατορθῶνω νὰ καταλάβω ἐγώ, πῶς εἶναι δυνατὸ ἕνας τέτοιος νέος νὰ στάθηκε, δὲν πρέπει πὰ νὰ λέμε βασιλικός, πρέπει κωσταντινικός νὰ τὸ λέμε. Βέβαια πῶς δὲν εἶτανε ὁ μόνος. Ὅταν ὁμως κανεὶς μιᾶ γιὰ τοὺς κωσταντινικοὺς ἀπὸ μακριά, ὅταν ξαιτίας τοῦ κωσταντινισμοῦ εἶδε κ' ἔπαθε ὅσα εἶδαμε καὶ ὅσα πάθαμε, βέβαια πῶς θυμώνει, ἔχει μάλιστα χρέος νὰ θυμώσει. Καλὸ εἶναι ὡστόσο, τώρα ποῦ πέρασε λίγος καιρὸς, νὰ μελετηθῇ τὸ ἱστορικὸ μὲ κάποια ψυχραιμία.

Βλέπω σὲ ἄρθρα ποῦ γράφονται ἀκόμη σὲ ἀθηναϊκὲς φημερίδες, ἀκούω σὲ κουβέντες μὲ Ῥωμιούς ὡς καὶ σήμερα στὸ Παρίσι, νὰ κατηγοροῦνε τὸ Βενιζέλο γιὰ τοῦτο ἀσυχώρητα ἐγκλήματα, δηλαδὴ ποῦ εἶναι ξενολάτρης καὶ ποῦ εἶναι τύραννος.

Τύραννος, ἴσως. Μοῦ ἔλεγε τουλάχιστο κάποιος βουλευτής, δικός του, πῶς ὁ Βενιζέλος εἶναι ἀπολυταρχικὸς — μὲ τοὺς φίλους του. Τί σωστὸ! Μήπως τώρα τελεφταῖα δὲ δήλωσε ρητᾶ, πῶς οἱ φονιάδες τοῦ Δραγοῦμη, χρέος νὰ τιμωρηθοῦνε, μὰ πῶς οἱ δυὸ ἐκεῖνοι Ἕλληνες φονιάδες τοῦ Παρισίου εἶναι τρελοὶ, πάει νὰ πῆ δὲ φταίνε, ἀφτοὶ ποῦ φρόνιμο γιὰ τὴν τιμὴ, γιὰ τὴν ἀσφάλεια, γιὰ τὴν ἠθικὴ τοῦ τόπου νὰ τιμωρηθοῦνε ἀλύπητα. Πάντα συγκαταβατικὸς, συβιβαστικὸς ὁ Βενιζέλος μὲ τοὺς ἀντίπαλούς του, Ποιὸς δὲ θυμᾶται τὸ νόμο ποὺ ἔβαλε νὰ ψηφίσουνε γιὰ τὴ γλώσσα τοῦ Κράτους, ἐνῶ περνᾶ γιὰ ὁπαδὸς τῆς δημοτικῆς; Καὶ ποιὸς νόμος μᾶς ἔβλαψε περισσότερο, ἐν

μπορή δηλαδή τίποτα να μᾶς βλάβη; Για τὸ Σύνταγμα ρωτᾶτε; Μὰ ποῖος τὸ σέβεται περισσότερο — ἴσως, συμπάθα με, Σόλων! — ἴσως περισσότερο κάποτες ἀπ' ὅ,τι χρειάζεται, — νὰ πὺν βάλουμε κ' ἓνα κ ἄ π ο τ ε ς. Ἀναντίλεχτο ξεγαντίας πὺς ὁ Κωσταντῖνος, τὸ Σύνταγμα τὸ τσαλαπάτησε, τῶκαμε κομμάτια, τῶβρισε κῶλας. Ὁ Κωσταντῖνος ἔχυσε κι ἄφησε νὰ χυθῆ αἷμα. Ὁ Βενιζέλος προτίμησε νὰ κινυνέψη ὁ ἴδιος παρὰ νὰ χυθῆ στοὺς δρόμους σιαλιὰ αἷμα Ῥωμοῦ.

Ἡ ξενολατρεία του τώρα; Μά, παιδάκια μου, τί μοῦ λέτε καὶ πὺν ἔχετε τὸ νοῦ σας;

Ἐνα Κράτος, ἅμα θέλει νὰ παῖξη ὁλόκληρο παγκόσμιον, ἔρχεται ἀπὸ ἀνάγκη σὲ συνάφεια μ' ἄλλα Κράτη, ξένα ἐννοεῖται. Ὁ λόγος ὁ μόνος εἶναι τί ἀποτελέσμα θὰ βγῆ ἀπὸ τὴ συνάφεια.

Ἡ θὰ χάσῃ τὸ Κράτος ἀπὸ τὴν κέρδιση. Ὁ Κωσταντῖνος ἔλασε, ὁ Βενιζέλος κέρδισε. Καὶ τόσο φτάνει, θαρρῶ, γιὰ νὰ κρίνῃς. Σωπαίνω πᾶ γιὰ τὴν ξενολατρεία τοῦ Κωσταντῖνου, τοῦ Ν τ ί ν ο υ, γιὰ τὴν ὑποταγή του στὸν Κάιζερ — μόνο πὺν ὁ δύστηνος γελάστηκε, λατρεύοντας τὸν ἄνθρωπο πὺν ἔμελλε νὰ νικηθῆ.

Ὁ Ἰδας ἀδύνατο νὰ μὴν τὸ καταλάβαινε μὰ μέρα. Ἐκεῖνος πὺν ἤξαιρε τοὺς Βουλγάρους, πὺς θὰ μπορούσε νὰ παραδεχθῆ ὄξω ἀπὸ τὴ βράση τοῦ ἀγῶνα, ὄξω δηλαδή ἀπὸ τὴν ὄρα τοῦ πάθους, νὰ παραδεχθῆ πὺς ἓνας ἔλληνας ἡγεμόνας παράδινε τὴν Καβάλλα στοὺς Βουλγάρους, ἔπιανε φιλίες, πὺς το δὰ καὶ συμμαχίες μὲ τὸν Τούρκου; Ἡ Ἑλλάδα γίνεται ὅσο πᾶσι διπλὴ καὶ τριδιπλὴ ἀπ' ὅ,τι πρῶτα εἶτανε. Ὁ Ἰδας θὰ τῶβλεπε, καὶ δίκιο ἔχει ὁ Βενιζέλος νὰ λέῃ στὸ τηλεγράφημά του πὺς κατῶπι θάλλαξε γνώμη ὁ Ἰδας, θάρχότανε μαζί του.

Ὅσο παρατηρῶ καὶ παραβαθύνω τὰ ρωμαϊκά, μὲ ἀγάπη πάντα, πάντα ὅμως μὲ μάτι ἐρεθνητικόν, τόσο πὺν πολλὴ πείθουμαι πὺς ἡ καθαρέβουσα ἔχει νὰ φορτώσῃ στὴ ραχίτσα τῆς ὀλεθροῦς χίλιες φορὲς πὺν σημαντικούς ἀπὸ κείνους πὺν νομίζουμε καὶ πὺν εἶπαμε. Θὰ ξετάσω χῶρια τὴν ὑπόθεσιν καμῶν ἄλλη μέρα. Δὲν εἶναι μονάχα πὺν ἡ φιληνάδα ἔμαθε στὸ Ῥωμῖο τάεροδατήματα· τὸ ἀεροδατήμα δὲν εἶναι πάντα κακὸ πρᾶμα καὶ τῶχει ἀπὸ γεννησιμὸ του ὁ Ῥωμῖός. Ἐπαθε χειρότερα· δὲν ἀρκέστηριε νάνεβῃ στὰ σύννεφα· παρὰ ἐκεῖ ἀπάνω πλέχει σ' ἓναν ὀκεανὸ τῆς ἀοριστίας, ἓναν ὀκεανὸ ἀρενίου, πὺν ὄρια δὲν ξαίρει.

Θὰ μοῦ πῆτε· ὁ Ἰδας ἴσια ἴσια πολέμησε τὴν καθαρέβουσα. Μπαρᾶ. Δὲ μοῦ φαίνεται ὅμως νὰ εἶδε ὅλη τὴν ἀλήθεια ὁ Ἰδας μας· εἶδε τὴν ἀρχὴ τῆς ἀλήθειας. Κάτι τι ἀπτό. Δημοσίεψε ὁ «Νουμάς», στὸν ἀριθμὸ του 698, σελ. 125, κάποιον πολὺ περιέργην ἀπάντησιν τοῦ Ἰδα στὴ Μοιρίτα (μά, στὸ Θεό σας, πὺν εἶναι τῆς Μοιρίτα μας τὸ γράμμα, τοῦ παινεμένου μου τοῦ παιδιοῦ; Σίγουρον πὺς θὰ εἶναι γεμάτο σοφία καὶ χάρις). Ἰτυκᾶ τὰ λόγια τοῦ Ἰδα· ἐκεῖ θὰ βρῆτε ἀλάκερην τὴν γλωσσικὴν τὴν ἀντίληψιν γιὰ τὸ ζήτημα. «Ἡ σημερινὴ θέση τοῦ ζητήματος τῆς γλώσσας εἶναι, λέει, τέτοια πὺν πρέπει πρῶτα πρῶτα καὶ μ' ὄλες μας τὶς δυνάμεις νὰ χτυπήσουμε τὸ δασκαλισμὸν, τὸ σχολαστικισμὸν, ἀπὸ ὄλες τὶς μεριεῖς καὶ μὲ κάθε μέσο».

Ἐμεῖς, θαρρῶ, ἀπαρχῆς μάλιστα, πιάσαμε παντάσῃ ἀλλιῶς τὴ δουλειά. Δὲν ἤρθαμε νὰ γκρεμίσουμε· ἤρθαμε νὰ χτίσουμε. Πόλεμον σηκώσαμε βέβαιον· πὺς εἶτανε δυνατὸ νὰ μὴ σηκώσουμε; Νὰ τὸ συλλογισθῆ ὅμως κανένας τὸ πρᾶμα, θὰ διῆ πὺς περισσότερο πολεμηθῆκαμε παρὰ πὺν πολεμήσαμε μεις. Ὁ σκοπὸς δὲν εἶναι, ὅπως τὸ ἐννοεῖ ὁ Ἰδας στὸ ἴδιον τὸ γράμμα, νὰ συβιδάσουμε ἀναμεταξί τους, νὰ στεφανώσουμε τοὺς διάφορους ὄμιλους, ἓναν ἕναν, μὲ τὶς διαφορὰς μὴ μὴ τὶς ἐταιρίες τὶς γλωσσικὰς. Ὁ σκοπὸς μας, ὁ μόνος, εἶναι τὸ παιδί. Τὸ ΠΑΙΔΙ. Πόσον χρόνιον πὺν τὸ φωνάζουμε; Θέλουμε γλώσσα πὺν νὰ μ π ο ρ ῆ νὰ τὴ μάθῃ ὁ καθένας, ὅ,τι γλώσσα κι ἂ συνηθίζεται στὸ χωριὸν του. Καὶ γιὰ νὰ καθιερωθῆ τέτοια γλώσσα, φυσικὰ χρειάζονται κανόνες.

Ὁ Ἰδας, σύμφωνα μὲ τὸ χααρχτήρα του, ἔβλεπε μόνον τὴν πάλιν, τὸν ἀγῶνα, τὸν πόλεμον τὸν ἀδιάκοπον. Γιὰ τοῦτο δὲν πρόσχε μῆτε στὸν κανόναν τῆς γραμματικῆς μῆτε στὸ ἀγλαίσμα τοῦ λόγου. Μὲ ἀ γ λ ἄ ἱ σ μ α ἐννοῶ τὴ θεῖαν ἐκεῖνη τὴν προσπάθειαν τοῦ ποιητῆ νὰ ὠραιώσῃ τὸ ὕφος του, κάποτες νὰ τὸ στολίξῃ κῶλας. Ὁ Ἰδας εἶχε ψυχὴν τὸ αἷμα του ἔβραζε· δὲ συναδέρφωνε ὅμως τὸ βράσιμον τὸ ἀναγκαῖον μὲ τὴν ἀναγκαιότερην τὴ σκέψιν. Κ' ἔτσι τὰ γραφτά του μοιάζονε περισσότερο μὲ ποτάμι πὺν στὰ νερά του εἰδῶνε εἰδῶνε χοχλαδάκια καὶ πέτρες κατακυλοῦνε, μὰ πὺν δὲν ξαίρει κανένας ποῖα πέτρα θὰ πιάσῃ τόπον νάπομείνῃ, νὰ στεριώσῃ στὴν κοίτην, στὸ κοίλωμα, στὰ βαθουλώματα μέσα τοῦ ποταμοῦ.

Δὲν πειράζει, Παιδί μου. Κοιμήσου γλυκὰ τὸν ὕπνον σου τὸν αἰώνιον. Ἐδρασεσ, ἀγάπησες

τήν πατρίδα σου καὶ τὴ γλώσσα σου. ἔλχε καρδιά. Τὰ πράματα θὰ γυρίσουνε ἀλλιῶς ἀπὸ κείνο πού κατάλαβες καὶ πού ἔλπιδες. Δὲν ἔχει νὰ κάμη. Πάντα χαρὰ σου, ἀφοῦ θὰ εἶναι γιὰ τὸ καλὸ τῆς λατρεμένης σου τῆς Ἑλλάδας.

Κρίμα πού δὲν ἔζησες νὰ τὸ διῆς κι ἀπὸ τώρα. Γιὰ τοῦτο θέλησα σήμερα νὰ σ' ἀποχαιρέτησω μ' ἓνα δάκρι.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Αισχύλου: ΠΕΡΣΑΙ

Τὸ ὅτι τὸ πρῶτο Διονυσιακὸ θέατρο ἐγκαινιάστηκε μὲ τοὺς «Πέρσες» τοῦ Αἰσχύλου, δὲν εἶτανε ἀρκετὸς λόγος γιὰ νὰ θελήσει κ' ἡ «Ἐταιρία τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου» νὰ τὸ μιμηθεῖ. Μποροῦσε νὰρχίσει μὲ ὅποιοδήποτε ἄλλο ἔργο, ἀκόμα καὶ μὲ τὴν ἀξέχαστη φαντασμαγορικὴ ποιητικὴ σύνθεση τῶν κ. κ. Αἰδωρική καὶ Τσοκοπούλου, ὅπου παρουσιάζεται ὁ Αἰσχύλος κοιτάζοντας μὲ θαυμασμὸ τὰ κάδρα τῶν «ἐκλιπόντων θεατρικῶν συγγραμμάτων» Κελοστύτη, Φραγγιά, Ξενοπούλου καὶ λοιπῶν. Τὸ καλῆτερο θάτανε βέβαια νὰ μὴν τοὺς παίξει καθόλου. Ὅχι πὼς παραγνωρίζουμε τὴν ἀγαθὴ προαίρεση τῆς Ἐταιρίας. Μὰ ἡ ὁλοκληρωτικὴ ἀίσθηση τοῦ ἀρχαίου δράματος, πού στάθηκε σὸν ἡ ἀψηλότερη δημιουργία τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, μᾶς ξεφεύγει σήμερα ὀλότελα. Κάτι ἄλλο βλέπανε στὴν κόγχη τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, κάτι πολὺ διαφορετικὸ ἀπὸ ὅ,τι βλέπουμε ἡμεῖς σήμερα πάνω στις σκηνίδες τοῦ δικοῦ μας θεάτρου. Βγαλμένο μέσα ἀπὸ τὰ ἱερὰ βάθη τοῦ ἀρχαίου μύθου, μέρος ἀνθρώπινο τῆς θείας λατρείας, τὸ ἀρχαῖο δράμα μὲ τὴ θεοσκευτικὴ του καταγωγή, γέννημα καθαρὰ Ἀθηναϊκὸ, εἶναι ὁ γνησιώτερος ἀντιπρόσωπος τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, τῆ στιγμῆ πού τὸ κράτος τῶν Ἀθηνῶν βρέθηκε σὸ ὕψιστο σημεῖο τῆς πνευματικῆς καὶ ὕλης του δράσης. Εἶναι ἡ ὁλοκληρωτικὴ προσπάθεια τῆς φυλῆς σὲ στιγμὴς τοῦ γαμψότερου ὀργασμοῦ τῆς γιὰ νὰ μπεῖ σὸ βαθύτερο νόημα τῆς τέχνης. Καὶ τὸ κατάφερε μ' ἓνα τρόπο θριβητικὸ καὶ ὀριστικὸ. Μὰ γιὰ νὰ φτάσει τὸ ἀρχαῖο δράμα σὸ σημεῖο αὐτὸ, πόσους σταθμοὺς πέρασε μέσα στὴ ζωῆ. Ἀπὸ τὸ ἀπλό, πρωτόγονο Διονυσιακὸ τραγοῦδι μέσα σὸ ἀμπέλι καὶ μέσα σὸ ληνὸ μὲ τοὺς χοροὺς τῶν Σατύρων καὶ τῶν Σειληνῶν, ὡς τὸ διθύραμβο τοῦ Ἀρίωνα καὶ κατόπιν ὡς τῆς τεχνικῆς τελειοποιήσεως τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλή, τὸ δράμα περπάτησε πάντα μὲ βῆμα σταθερὸ, μὲ ἀκέραια συνείδηση τοῦ καιροῦ του, γύρω σὲ τὴν ἱερὴ θυμέλη ὅπου ξετυλίχτηκε πάντα ἡ μεγάλη, πρωτόκουστη τριῆξη. Ποίηση, μουσικὴ, ὀρχηστικὴ, δουλέψανε σφιγτὰ ἐνωμένα, γιὰ νὰ δημιουργήσουνε τὸ θᾶμα αὐτὸ πού λέγεται τραγωδία. Γυμνωμένο σήμερα ἀπὸ τὰ πικρότερα, τὰ ἐκφραστικότερα στοιχεῖα του τὸ δράμα, παραμένει, καὶ σὲ μιὰ φτωχὴ μάλιστα ἀπόδοση, ἓνας ἀπλὸς ποιητικὸς σκελετός, πού δὲ μᾶς ἐπιτρέπει ἀρὰ μόνον κατὰ προσέγγιση νὰ φανταστοῦμε τὴ τελεουργιότητα γύρω σὲ τὴν ἀρχαία θυμέλη. Γι' αὐτὸ καὶ ἐπροσπάθεια ἀπόδοσης ἀρχαίου ἔργου, κ' ἡ πὸ

φροντισμένη, παραμένει ὑποχρεωτικὰ σὸν ἓνα ἀπὸ ὅ,τι ἀποκρίσασμα μιᾶς λαμπρῆς εἰκόνας ἀφοῦ μᾶς εἶναι ἀδύνατο πᾶ νὰ ξαναζωντανέψουμε καὶ νὰ ἀποδώσουμε τὰ οὐσιαστικὰ του στοιχεῖα μέσα σ' ἓνα περιβάλλο ὀλότελα ἀντιθησκευτικὸ. Ὅχι πὼς τὸ ἀρχαῖο θέατρο δὲν μπορεῖ πᾶ νὰ μᾶς συγκινήσει. ἴσια ἔσις, χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῶν ἔργων τῆς μεγαλοφυΐας εἶναι ὅτι κατέχουνε τὸ μυστήριον νὰ συγκινεῖ σὲ ὅλες τῆς ἐποχῆς, γιὰτὶ ὑπάρχει πάντα μέσα σ' αὐτὰ κάτι αἰώνιο, κάτι ἀμετάβλητο, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, πού σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες ξαίρει νὰ ἀναδίνει τοὺς ἴδιους φτόγγους, σὲς ἴδιες πάντα χαρακτηριστικὲς φορφές. Τὰ ἐκφραστικὰ μέσα ἀλλάζουνε, οἱ μεγάλες γραμμὲς μένουνε ἀμετάβλητες. Τὸ ἀρχαῖο θέατρο εἶναι τὸ θέατρο τῶν μεγάλων, τῶν ἀπλῶν γραμμῶν, πού δὲ γνωρίζουνε τὰ ἐπικίντανα τσαλίμια τῶν σημερινῶν τεχνοτροπικῶν ἀκροβασιῶν. Μὰ ἡ συγκίνηση αὐτὴ, κὶ ὅταν ἡ φροντισμένη ἀπόδοση τοῦ ἔργου τὴν δυναμώνει, πᾶς δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς πιάσει σὸ νόημα τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Μιὰ φροντισμένη ἀπόδοση τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ἀν καταφέρει: νὰ βοηθήσει τὴ φαντασία μας νὰ ξεβγεῖ ἀπὸ τὸ σημερινὸ περιβάλλο καὶ νὰ ἀντικρύσει, ἔστω καὶ ἀπὸ μακριὰ, τὰ ἄβυστα, σκοτεινὰ βάθη τοῦ ἀρχαίου, ἱεροῦ μύθου, τότε πέτυχε τὸ μεγαλύτερον πού μπορεῖ νὰ δειροπολήσει σήμερα γιὰ τεχνικὴ ἀπόδοση ἀρχαίου ἔργου. Ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ σκηνή, σὰ χάλια πού τὴν κατάντησε ἡ βιομηχανία κὶ ὁ ἐμπορικὸς ἀνταγωνισμός, δὲν μπορεῖ νὰ δειροπολήσει τέτοια τιμὴ. Τὸ ἔργο πέφτει ἀνώτερον ἀπὸ τὴ δύναμη τῆς. Εἰδικότερα οἱ «Πέρσες», μὲ τὴν κλασσικὴ τους λιτότητα καὶ τὴν ἔλλειψη κάθε τεχνικῆς πλοκῆς πού τοὺς χαρακτηρίζει, δὲν εἶναι τὸ ἔργο πού μπορεῖ νὰ χρησιμεύει γιὰ πρότυπο τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Φυσικὰ τὸ ἔργο προτιμήθηκε γιὰ λόγους ἐπικαιρότητας, ἢ) κενὸ βρισκεται τὸν καιρὸ αὐτὸ σὲ μιὰ κατάσταση πατριωτικοῦ παροξυσμοῦ, καὶ τὸ ἔργο αὐτὸ, πού τὸ βαπτίσανε πατριωτικὸ, ἔρχεται σὲ κατάλληλη στιγμῆ γιὰ νὰ ποδείξει πὼς τὸ πατριωτικὸ συναίσθημα εἶναι ἓνα λουλούδι πού πάντα ἀνθοῖσε σὲ τὴν εὐλογημένη αὐτῆς γῆς. Ἄς μᾶς ἐπιτρέψουνε νὰ ἔχουμε ἀντίθετη γνώμη. Ἄν οἱ «Πέρσες» εἶτανε προσωρισμένοι, ὅπως φαντάζονται οἱ πολλοί, νὰ καλαξέψουνε τὸν ἐθνικὸ ἐγωισμό τῶν Ἀθηναίων, μὰ συνάμα τὸ ἴδιον ἔργο μᾶς δείχνει σὲ τι μᾶλλον δυστυχία μπορεῖ νὰ θυθῆσει μιὰ εὐτυχημένη χώρα ἓνας ἀδικος καὶ κατακτητικὸς πόλεμος σὸν καὶ κείνον πού ἐνέργησε ὁ Σέρξης θέλοντας νὰ ὑποδουλώσει ἀδικα τὴν Ἑλλάδα. Καταδικάζοντας τοὺς κατακτητικὸς πολέμους τὸ ἔργο συγχρονίζεται καὶ δὲ βλέπουμε τί θὰ ἐμπόδιζε νὰ χαρακτηριστεῖ καλῆτερα γιὰ ἓνα ἔργο ἀνθρωπιστικὸ. Κάθε ἀληθινὰ μεγάλο ἔργο, εἶναι σὲ βάθος ἀνθρωπιστικὸ, ὅπως π.χ. ὁ «Οἰδίπους Τύραννος». Ὁνομάσανε τοὺς «Πέρσες» δράμα πατριωτικὸ. Ὁ χαρακτηρισμὸς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ νόημα πού δίνει κανεὶς σὲς λέξεις. Βέβαια ἡ πατρίδα, ὅπως τὴν ἐννοεῖ ὁ Αἰσχύλος, δὲν ἔχει καμιά σχέση μὲ τὴν πατρίδα τῶν ἀσπῶν. Ἡ ἀστικὴ πατρίδα ὅλα τὰ θεωρεῖ νόμιμα, ὅλα ἐπιτρέπόμενα, φτάνει νὰ ἐξυπηρετοῦνε τὸ σκοπὸ τῆς, δηλαδὴ τὴν ἐκμετάλληση. Ὅταν ὁ Χορὸς, συντριμμένος ἀπὸ τὴ λύπη θρηνεῖ γιὰ τὰ ἄλεθρια ἀποτελέσματα πού

θάχει για τὸ κράτος τὸ Περσικὸ ἢ τρομερὴ καταστροφή, λέει στὴ βασίλισσα τὴν Ἄτοσσα :

Τοί δ' ἀνὰ γᾶν Ἀσίαν δὴν
οὐκέτι Περσονομοῦνται,
οὐκέτι δααμοφοροῦσιν
δεσποῦνοισιν ἀνάγκαις,
οὐδ' ἐς γᾶν προσπίτνοντες
ἄρξονται· βασιλεία
γὰρ διόλωλεν ἰσχύς·
οὐδ' ἔτι γλώσσα θροτοῖσιν
ἐν φυλακαῖς· λέλυται γὰρ
λαὸς ἐλεύθερα βάζειν.

Οἱ θαυμαστὲς τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου καὶ τῆς λογοκρισίας, ποὺ νομίζουτε πὼς μποροῦνε νὰ ἐπικαλεστοῦνε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Αἰσχύλου γιὰ νὰ δικαιολογήσουνε τὰ ἀνελεύθερα αὐτὰ μέτρα τους, ἃς ἴδουτε ποῖα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς ἀληθινῆς λευτεριάς ὅπως ἐκείνη ποὺ προβλέπει ὁ χορὸς γιὰ τοὺς λαοὺς τῆς Ἀσίας ὕστερα ἀπὸ τὴν οἰχτρή συντριβὴ τοῦ Ξέρξη. Κε. ὅταν πάλι ρωτᾶει ἡ Ἄτοσσα ποῖος εἶναι ὁ βασιλεὺς ποὺ δεσπάζει καὶ κυβερνάει τὸ στρατὸ τῶν Ἑλλήνων, ὁ χορὸς τὴν πληροφορεῖ πὼς οἱ Ἑλληνες :

Οὐτινος δοῦλοι κέκληνται φωτὸς οὐδ' ὑγήκοι.

Μὰ οἱ ἄστοι ποὺ θέλουτε τὸ ἔργο πατριωτικὸ, νοσταλγοῦνε βασιλιάδες καὶ δέχονται νὰ γίνουτε δοῦλοι οἱ ἴδιοι γιὰ νὰ δημιουργήσουνε καὶ αὐτοὶ ἄλλους δοῦλους τοῦ νὰ τοὺς ἐκμεταλλεύονται. Μὰ τὴν ἠθική τῆς ἀρχαίας τραγωδίας, τὸ σημερινὸ ἀστικὸ πνεῦμα εἶναι ἀνίκανο νὰ τὴν ἀντιληφτεῖ καὶ νὰ τὴν ἐκτιμήσει.

Ὅσο γιὰ τὴ μετάφραση, καλῆτερα νὰ μὴ μιλῆσουμε καθόλου.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΕΧΟΥΜΕ ΔΗΜ. ΣΚΟΛΕΙΟ.

Πρῶτα πρῶτα γιὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ μας πράγματα προέχει ἡ ἐρώτηση : Ἐχοῦμε στὴν Ἑλλάδα Δημοτικὸ Σκολεῖο; Στὴν ἐρώτηση αὐτὴ γιὰ νὰπαντήσουμε πρέπει νὰ ἐξετάσουμε τὰ διδαχτήρια, τὰ προγράμματα, τὸ σκοπὸ ποὺ ἐπιδιώκει τὸ σκολεῖο μας, τὴν ὑγεονομικὴ τους κατάσταση, τὶς διδασκαλίες, τὴ χειροτεχνικὴ τους ἐπίδοση, τοὺς σχολικοὺς κήπους, τὴ μόρφωση καὶ τὴν κοινωνικὴ καὶ ἠθικὴ κατάσταση καὶ τὴν ψυχικὴ εὐρωστία τοῦ δασκάλου, καὶ ἄλλα πολλά. Ἀλλά, γιὰ νὰ εἶμαστε δίκαιοι, καὶ μὴ μὰ ματιὰ ἂν ρηξοῦμε σὲ ὅ,τι σχετίζεται μὲ τὸ σκολεῖο μας, μᾶς πιάνει ἀπογοήτευση. Ὄστε θὰ εἴμεθα σὲ ἀλήθεια ἂν στὴν πρώτη - πρώτη ἐρώτηση ἀπαντήσουμε μὲ ἓνα μεγαλόστομο Ὁχι! Ὁχι! Ὁχι! Σκολεῖο δημοτικὸ στὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχομε ὅπως τὸ θέλομε καὶ τὸ φανταζόμαστε. Θὰ ἤθελα νὰβγαίνα στὴν κορφή κανενὸς βουνοῦ καὶ μὲ μιὰ σάλπιγγα

τυρηνικὴ, ποὺ ὄχι μονάχα νὰ φτάνει ἀλλὰ νὰ σπάζει τ' ἀφτὰ τμηματάρχηδων, γενικῶν γραμματεῶν, Ἐκπαιδευτικῶν Συμβούλων καὶ Ὑπουργῶν, ἀκόμα καὶ μέχρι τοῦ Βενιζέλου, καὶ νὰν τοὺς φωνάζω μὲ ὄλη μου τὴ δύναμη : Μάθετε πὼς Δημοτικὸ σκολεῖο, ὅπως ὅλοι μας τὸ ποθοῦμε, δὲν ἔχομε. Δημοτικὸ σκολεῖο, μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν πρωτοκαθεδρία στὸν πολιτισμὸ εἰς τὴν Ἀνατολή, δὲν ἔχομε. Δημοτικὸ σκολεῖο γιὰ σπουδαιότερο ὄργανο ἐκπολιτισμοῦ καὶ ἐξανθρωπισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ δὲν ἔχομε. Δημοτικὸ σκολεῖο γιὰ νὰναυψώσουμε τὸ Λαὸ σὲ ἀψηλότερο ἐπίπεδο, δὲν ἔχομε.

Ποῖα τὰ αἴτια ὅμως; Δὲ ρωτήσατε γιὰ νὰ τὰ μιᾶθετε. Ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ τὰ ξαίρετε, ποῖα εἶναι τὰ σοβαρὰ σας μέτρα, γιὰ νὰ θεραπεύσετε τὴν κατὰσταν αὐτὴ;

Ξαίρετε ὅτι στὴν Εὐρώπῃ ὅλα τὰ Ἔθνη δουλεύουνε μὲ πολλὴ φροντίδα γιὰ τὴν καλλιτέρευση τοῦ Λαϊκοῦ σκολεῖοῦ; Ξαίρετε ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ Γερμανία, ἡ πρώτη τῆς δουλειᾶ εἶναι νὰ καταπιαστεῖ μὲ τὰ σκολεῖα τῆς, γιὰτὶ ἀπ' αὐτὰ περιμένει νὰ ὁρθοποδήσει καὶ νὰ προσηχτεῖ;

Λοιπὸν, ἔτσι θὰ ἐξασκολευθῆσουμε τὸ δρόμο μας; Ἄλλομὸνὸ μας! χαθήκαμε...

Οἱ γειτονικοὶ μας καὶ ἀντίηχοι λαοὶ στὴν Ἀνατολὴ προχωροῦνε σὲ δρόμο τους μὲ ἐφόδια μεγαλότερα. Οἱ Ρουμῆνοι καὶ οἱ Βουλγάροι φωτίζονται σὲ δρόμο τους μὲ ἠλεκτρικὰ φῶτα, οἱ Σέρβοι μὲ ἄστειλίγη, καὶ μεῖς, οἱ Ἕλληνες, μὲ τί νομίζετε; μὲ πυρολαμπιδες! Αὐτὴ ἡ παρομοίωση μοῦ φαίνεται κατὰ ἡλὴ γιὰ τὴ κατὰσταν τῶν σκολεῖων μας.

Ἐυπνήσατε, ἐνόσω εἶναι καιρὸς.

ΕΝΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

1

Ξανάφανε ἥλιος κα' ἔδωξε τὴ χειμωνιά τὴν τόση
σ' ὅλον τὸν κόσμον τὰ χρυσὰ τὰ δῶρα του θὰ φέρει,
στὸ γέρο τὴ χαμένη ὑγεία, στὸ νῶ τὸ μορφο ταῖρι
καὶ μόνο τῆς καρδοῦλας μου τὸν πάγο δὲ θ' ἰλιώσει.

2

Ταξιδευτὴ παραξένο πρὸς σένα, ὄραιο νησί,
σι' ἀνδρόστεφτα ἀκρογᾶλια σου μὲ φέρνει πρὶμα ὁ ἀγέ-
μὰ ὅσο νὰ φτάσω βιάζομαι, τόσο τραβιέσαι ἐσὺ
καὶ χάνεσαι. νησάκι μου, νησάκι τῆς Χιμαίρας;

3

Ἔλα κα' ὁ πόνος μου ὁ βουβδός, ποὺ ἐντὸς μου ἔχει φωλιά
μ' ἔνα κ' ὑπὸ παράπονο νὰ βγεῖ καὶ νὰ ξεσπίσει
σὲ χάρδια, σὲ φιλήματα, σὲ στεναγμούς κα' ἀκόμα
σὲ λόγια ποὺ λὲς σβύνονται μὸλι; ἐρθεῖν σὲ στόμα.

ΧΑΡΙΑΛΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑΝ "ΤΥΠΟΣ",
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχτικοί συντάχτες: Κ. ΚΑΡΒΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

δρ. 20	το χρόνο.
» 10	το εξάμηνο.
» 5	το τρίμηνο.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ ΚΑΙ ΑΙΓΥΠΤΟ

£ 1	το χρόνο
£ 0,10	το εξάμηνο

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

\$ 5	το χρόνο
\$ 3	το εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο ΣΟ ζυγώνει ή μέρα των εκλογών, τόσο οι ύποψηφοι βιάζονται να ξεδιπλώσουνε μπρός στους ψηφοφόρους τα εκλογικά τους προγράμματα. Δεν υπάρχει αγνό πνευματικό ή υλικό που να μην το υποσχέθουνε. Για όλα θα φροντίσουνε κι όλα υποσχονται να τα κάνουνε, φτάνει μόνο ο λόγος να τους δώσει τον ψήφο του. Πολλοί από αυτούς βρεθήκανε άλλοτε και στην κυβέρνηση, και είχανε όλον τον καιρό κι όλα τα μέσα να πραγματοποιήσουν τις ωραίες υπόσχες τους, που με τόσην άπλοχεριά μοιράζονε δεξιά κι αριστερά. Και θα μπορούσε κανείς να τους ρωτήσει, γιατί όλα αυτά τα όμορφα και μεγαλεπήβολα σχέδια, που άραδαίωσανε τώρα στο λαό, να μην τα εφαρμόσουνε τότε που είχανε στο χέρι τους; Μά αυτοί είναι αρκετά έξυπνοι και από το άλλο μέρος φροντίζουνται και το σημερινό λαό τόσο άπλοχά σαν άλλοτε, για να μη φοβούνται πως μπορεί να χάσουνε και κομμά τέτοια ερώτηση, που θα τους έφερε σε δύσκολη θέση. Γιατί οι άνθρωποι αυτοί, που ούσιαστικά ανήκονε στο παρελθόν, όσο κι αν μερικοί καμώνονται για νέους άντρες, δεν καταλάθνε ακόμα πως η εξέλιξη και η πίεση των σύγχρονων γεγονότων δημιουργήσε μια σπουδαία πνευματική μεταβολή στον τόπο μας. Σήμερα δεν μπορείς πιά να μεταχειρίζεσαι το λαό σαν μικρό παιδί, και δεν μπορείς να τον τραβήξεις με το μέρος σου λέγοντάς του παραμύθια ή αραδιάζοντάς μπερμπουλήθρες. Ο λαός, για να σε πιστέψει και να σε προσέξει, χρειάζεται πρόγραμμα ωρισμένα θετικό, επιστημονικό, βγαλμένο από τη ζωή μας, που να αντιμετωπίζει τη σύγχρονη κατάσταση όχι με τερθιρέες ρητορικές ή με άοριστίες που δεν ανταποκρίνονται σε καμιά τάξη πραγμάτων. Χρειάζεται ακόμα να ξετάσει και τη δράση σου, τα έργα σου, αν έχεις δράσει στην πολιτική ή κοινωνική ζωή, για

να κρίνει τη μέλλουσα δράση σου και αν τα έργα σου δεν του παρέχουνε καμιά εγγύηση, μάταια κοπιάζεις να τον πλανέψεις με λόγια φουσκωμένα, με πατριωτικούς άφορισμούς, με προγράμματα άοριστα ή άστηριχτα επιστημονικά. Μορφώθηκε δηλαδή κι εδώ πιά μια κοινή γνώμη, που δεν άνεχεται τα άδεια λόγια παρα ζητάει από τους υποψήφους ώρισμένη και σταθερή κι επιστημονική κατεύθυνση πάνω στα διάφορα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα του τόπου μας. Όποιος δεν είναι σε θέση να χαράξει τέτοια ώρισμένη πολιτική, παρα αφήνει τον έαυτό του να παραδέχεται άνιμεσα στα άντιμαχόμενα ρεύματα των ιδεών, αυτός δεν έχει θέση στη σημερινή πολιτική κι είναι καταδικασμένος στην κοινή συνείδηση, που άρχισε εύτυχώς να ξυπνάει.

***

ΕΙΝΑΙ βέβαια ή Μέση Εκπαίδευση προωρισμένη για τις άνάγκες της Ασιατικής τάξης, μα αυτό δε σημαίνει πως ή πολιτεία έχει δικαίωμα να την καταντίσει τσιφλίκι των άλλων προνομιούχων. Με τα δικαιώματα έγγραφης και τα διάφορα σχολικά ταμεία, ή έγγραφη ενός μαθητή στο γυμνάσιο σήμερα κοστίζει 70 δραχμές! Αν προστεθεί κι ή δαπάνη για τα βιβλία που τα πιά πολλά λείπει ο χείρας για να διδαχτούνε, φτάνουμε στο συμπέρασμα πως μόνο τα παιδιά της πλουτοκρατίας μπορούνε σήμερα να πιάψουνε τα αγαθά της ανώτερης παιδείας. Μια ιστορία της τετάρτης τάξης του γυμνασίου κοστίζει 11 δραχμές και 50 λεπτά! Όστόσο οι βάθραροι Μπλοσεβί και ιδρύουνε κάθε μέρα σχολεία και πανεπιστήμια άκόμα, όπου σπουδάζουνε τα παιδιά του λαού δίχως να πληρώνουνε τίποτα.

***

ΓΙΑ να συγχαίσει ο κ. Δ. Ι. Κολοκυνθόπουλος, που χάλασε τον κόσμο στην «Κυθιμερηνή» πως ο μακαρίτης Μητσάκης... τούκλειψε μερικώς άξιοσέβαστες γνώμες του, δηλώνουμε τάκόλουθα: Ο Τζγκόπουλος παραδέχεται πως οι γνώμες που τιτωθήκανε στις σελ. 141 — 142 του βιβλίου του Μητσάκη (Μ. Μητσάκη: Φιλολογικά έργα, Τόμ. Α'. Αθηναϊκά σελίδες, έκδ. της Εταιρίας «Τύπος»), από το μεγαλοφύεστατο: «το γνώδι σπάντον είναι ο τύπος του συμβολαίου άπερ συνήψαμεν με την μετροφροσύνην» ίσαμε το «ο Ζεύς = Ζευζέκης», ανήκονε στον κ. Κολοκυνθ. αν και είναι τυπωμένα στην «Επετηρίδα των Χριστουγέννων» (1891) με τα στοιχεία «Μμ». που σιγνότατα τα μεταχειριζότανε ο Μητσάκης υπογράφοντας με αυτά καιτι παιγνιδιάρικες σκέψες του. ΟΤαγκ. μās είπε ακόμα πως θανμιάζει την απάτηρήνη του κ. Κολοκυνθόπουλου, που παίρνοντας πάνω του αυτές τις σκέψες, καθαρίζει το Μητσάκειο έργο από τα μόνα άνόητα πράγματα που κάπως το άσκήμιζαν.

Εργάτες, Φοιτητές, Διανοούμενοι, όλοι όσοι θέλετε να μάθετε το Σοσιαλισμό και να μορφωθείτε σοσιαλιστικά, διαβάετε τον «Κομμουνισμό» δεκαπενθήμερο κομμουνιστικό περιοδικό.

Διεύθυνση: «Σωματείο έπεξεργασίας καπνού, διά περιοδικών. «Κομμουνισμός», — Αθήνα».

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΞΑΝΑΖΩΝΤΑΝΕΜΑ

Ἡ Ἐταιρεία «ΤΥΠΟΣ» μὲ τὸ βιβλίο τοῦ Μητσάκη, πὺν κυκλοφόρησε τούτη τὴ βδομάδα, δὲν προσφέρει μόνον ἓνα ἀληθινὰ διαλεκτὸ ἀνάγνωσμα στὸ ἀναγνωστικὸ κοινόν, μὰ κυριολεκτικὰ ξαναζωντανεῖ ἕναν ξεχωριστὸ Ἑλληνα λογογράφου, πὺν τίμησε τὰ νεοελληνικὰ γράμματα καὶ θὰν τὰ τιμοῦσε ἀκόμα περισσότερο, ἂν ἡ Ἐταιρεία «ΤΥΠΟΣ», ἀντὶ νὰ ἰδρυθεῖ πρόπερσι, εἶχε ἰδρυθεῖ πρὶ εἴκοσι πέντε - τριάντα χρόνια.

Μὴν παραξενευόσαστε. Ὁ πρόωρος πνευματικὸς θάνατος τοῦ Μητσάκη, ἡ τρέλλα του μ' ἄλλα λόγια, εἶχε γιὰ κυριώτερη ἀφορμὴ τὸν πόθο του νὰ βγάλει βιβλίο καὶ τὸν καημὸ του πὺν δὲν μπορούσε νὰν τὸ βγάλει. Τὸ ξομολογεῖται καὶ μόνος του σ' ἓνα ἀπὸ τὰ φιλοσοφικώτατα ἀξιώματά του: «Οἱ παλαιοὶ οἶνοι ὠριμαίνοντες πολὺ, σπάζουν ἐνίοτε τὴν μοτιλίαν. Αἱ τοιαῦτα ἰδέαι, παραμένουσι ἐπὶ πολὺ ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἀνοσινοῦμεναι ἀνεκτέλεστοι, σπάζουν ἐνίοτε τὸ κεφάλι». Μὰ ἰδέα του παλιά, πὺν τοῦ εἶχε καταστήσει σιγὰ σιγὰ, κ' ἐπίμονη ἰδέα (idée fixe) εἶταν τὸ σιμάζεμα τῶν ἔργων του καὶ ἡ ἐκδόσή τους σὲ βιβλίο. Μερικὰ μάλιστα ἀπ' αὐτὰ τὰ εἶχε ταχτοποιήσει γιὰ ἐκδόση καὶ τὰ εἶχε ταξινομήσει μάλιστα, ὅπως φαίνεται ἀπὸ μερικὰ χειρόγραφα του πὺν μὰς ἐμπιστεύθηκε ὁ ἀδερφός του. Σήμερον ἕνας λογογράφος, μὴ τὴν ἀξία καὶ μὲ τὴ φήμη πὺν εἶχε τότε ὁ Μητσάκης, θὰ ἄβγαζε ἀμέσως ἐκδότῃ καὶ θὰ καλοπληρωνότανε μάλιστα. Στὴν ἐποχὴ του ὁμοῦ, δὴ καὶ εἴκοσι πέντε - τριάντα χρόνια, ὁ ἐκδότῃς εἶτανε ἓνα ἀπὸ τὰ στανιώτερα φαινόμενα, καὶ γιὰ νὰ σοῦ βγάλει ἓνα βιβλίο, κύριε Βουτυρά (καὶ σὲ ξεχωρίζω, γιὰτι τυπώνουντι τώρα δυὸ τρία βιβλία σου μαζί ἀπὸ ἰσάριθμους ἐκδότες), ἔπρεπε νὰ πᾶς νὰ παρακαλέσεις, κι ὁ.χι μόνον τὸ δῶσεις χάρισμα (αὐτὸ εἶταν τὸ λιγότερο), μὰ νὰ βάλεις καὶ τὰ μισά, τοῦλάχιστο, ἔξωδα, καὶ στὸ τέλος, ἂν τὸ βιβλίο σου πουλιότανε ὅλο, γινότανε, δηλαδή, «ἀνάρπαστο», νὰ σοῦ δώσει ὁ κ. ἐκδότῃς, ἀπὸ μεγάλη του ἐπιείκεια, γι' ἀμοιβή, γιὰ συγγραφικὰ δικαιώματα, δυὸ τρία εἰκοσιπεντάρικα, ἔτσι, γιὰ νὰν τὰ πιεῖς μπῆρα μὲ τοὺς φίλους σου.

Ὁ Μητσάκης γύρισε, γύρεψε παντοῦ, μὰ ἐκδότῃ δὲν εἶρισε. Στὸν πρόλογο τοῦ κλασικοῦ καὶ «Παράπονου τοῦ μαριόφρου» γράφει: «Τὰς δοκιμασίας καὶ τὰ συμβάντ, αὐτά, ἴσως ἀποφασίσω ποτὲ ἐν ἐκτίσει νὰ διηγηθῶ, καὶ τὸ πόνημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἐπικληθῇ «Οἱ Ἐκδόται ἐν Ἑλλάδ», θὰ ἠμποροῦσα νὰ διαθεβαιώσω ἀπὸ τώρα, ἂνε ἐγωισμοῦ, ὅτι θὰ εἶναι ἐξαιρετικὸς καὶ διδακτικὸν καὶ διασκεδαστικόν». Δὲν ἔφταιγε ὁ Μητσάκης πὺν δὲν εἶρισε ἐκδότῃ γιὰ τὰ ἔργα του, οὔτε αἱ ἐκδότες φταίγανε καὶ τόσο πὺν δὲν τυπώνανε βιβλίο τοῦ Μητσάκη. Εἶταν τέττα ἡ κατάσταση τότε. Οἱ ἄνθρωποι διαβάζανε λίγο τότε, καὶ μάλιστα βιβλία τῆς «ελαφροῦς φιλολογίας», ὅπως λέγανε τὴ δημιουργικὴ φιλολογία. Ποιὸς ἀποκοτούσε νὰ βγάλει ἓνα βιβλίο, πὺν

δὲ ἀγοραζότανε παρὰ μόνον ἀπὸ λίγους, ἐλάχιστους διβλιόφιλους; Κ' ἔτσι ὁ Μητσάκης ἔμενε δίχως βιβλίο, μὲ σκόρπιο καὶ σκεδὸν χαμένο τὸ πολυτίμητο ἔργο του σὲ διάφορες ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ, κ' ἔτσι ὁ καημὸς αὐτὸς σιγὰ σιγὰ, πὺν ὅσο πῆγαινε καὶ τοῦ δινάμωνε, τοῦ κλόνησε τὸ μυαλό.

Μὲ τὴ στοργὴ πὺνδεῖξε ἡ Ἐταιρεία «ΤΥΠΟΣ» νὰ περιμαζέψει σήμερον τὰ στορπημένα δῶ καὶ κει καὶ σκεδὸν χαμένα ἔργα του, νὰν τὰ ταχτοποιήσει, νὰν τοὺς δώσει τὴ μορφή βιβλίου φιλολογικοῦ καὶ ναυγνήσει νὰν τὸ ἐκδίδει κατὰ τόμους, ἀποδείχνει θεοφάνερα κείνο πὺν εἶπα στὴν ἀρχὴ ἀρχὴ: Πὺν ἂν εἶχε ἰδρυθεῖ τὸ εἴκοσι πέντε - τριάντα χρόνια ἡ ἐκδοτικὴ αὐτὴ Ἐταιρεία, θὰ βγαζε τὸ βιβλίο πὺν ὄνειροπολοῦσε ὁ ἄνθρωπος Μητσάκης, γιὰτι ἐκείνοι πὺν τὴ διευθύνουσε θὰ εἶντουσαν σὲ θέσει νὰ ἐχτημήσουν, καὶ ἀπὸ ἐκδοτικὴ ἔποψη τὴν ἀξία του, κ' ἔτσι τὰ νεοελληνικὰ γράμματα δὲ θὰ χάνανε τόσο πρόωρα, καὶ πῆναι στὴν πνευματικὴ του ἀκαμῃ, ἓνα διαλεκτὸ ἐργάτι του.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Ὁ καθηγητῃς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀριστέιδης Φουτυρίδης, συνεχίζοντας τὴν πατριωτικώτατη, μπορεῖ νὰ τὴν πει κανεῖς, ἐργασία του, στὴ σύγχρονη φιλολογίᾳ μας, ἔβγαλε στὴ Νέα Ὑόρκη ἓνα καλλιτεχνικὸ τόμο μὲ τὸν τίτλο «Νεοελληνικὰ διηγήματα» (Modern Greek Stories), μὲ διηγήματα τοῦ Καρκαθίτσα, Βιζυησοῦ, Δροσίνη, Ξενοπούλου, Πολινιά, Ἀργύρη Ἐφραζιώτη, Κωστῆ Παλαμᾶ, Παπαδιαμάντη καὶ Θερασόβουλου Καστανάκη. Τρία ἀπ' αὐτὰ τὰ διηγήματα τᾶχει μεταφράσει ἡ κ. Δήμητρα Βαζά, πὺνχει γράφει καὶ τὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου. Ἀνεξήγητα ἀπὸ τὴ μεγάλη σημασίᾳ πὺνχουν τέττα βιβλία, γιὰτι κάνουνε γνωστὴ στὴν Εὐρώπῃ τὴ σύγχρονη πνευματικὴ κίνησι τῆς χώρας μας, θὰ παρατηρούσαμε στοὺς μεταφραστές, καὶ ξεχωριστὰ στὸν κ. Φουτυρίδη, πὺν τὸ βιβλίο του: (Kostas Palamas: Life in his own able) κοιφεντιάστηκε τόσο πολὺ καὶ κριθῃκε τόσο εἰννοικαστὸν Ἀγγλικὸτύπο, θὰ παρατηρούσαμε λοιπὸν στοὺς μεταφραστές, πὺν δὲ θὰ ζημιωνόντουσαν οὔτε αὐτοί, οὔτε ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία, ἂν παίρνανε ὁδηγὸ γιὰ τὴν ἐκλογὴ τῶν διηγημάτων πὺν μεταφράσανε τὰ «55 Ἑλληνικὰ Διηγήματα» τοῦ Ζηκάκη, γιὰτι, ξεφυλλίζοντας τα, θὰ βλέπανε πὺν ὑπάρχει καὶ κάποιος Ὑψηλῆς τοῖψγραψε διηγήματα, καὶ κάποιος Κώστας Παρορίτης καὶ κάποιος, δὲν ξαίρομε ποιὸς ἄλλος, πὺν μπορούσε ἀξιόλογα νὰ πιήσει τίς σελίδες πὺν πιάνει τὸ διηγημα τοῦ ἀξιόλογου ἴσως στ' ἄλλα, ἄγνωστου ὁμοῦ ὀλωσδιόλου καὶ πρωτόκουστου στὸ φιλολογικὸ κόσμον κ. Θερασόβουλου Καστανάκη, πὺν τὸνομά του φηγουράει ἀνάμεσα στὰ ὀνόματα τοῦ Παλαμᾶ καὶ τοῦ Παπαδιαμάντη. Μὲ τὸ βιβλίο τοῦ ἐκδότῃ Ζηκάκη ὡς ὁδηγὸ οἱ μεταφραστές

θά παρουσιάζοντουσαν πιά δλωσθήτετε συχρονισμένοι. κι όχι τόσο καθυστερημένοι, στο νεοελληνικό δηγημα.

***

— 'Ο ποιητής Κ. Γ. Καρυωτάκης, πού βραβεύτηκε στον τελευταίο Φιλαδέλφειο διαγωνισμό, είχε την καλοσύνη να δώσει Ξξη από τα βραβευμένα τραγούδια του στο «Νουμά», την «Εγγένεια», την «Αττική», τους «Ποιητές», την «Αθήνα», την «Πολύμνια» κ' ένα αφιερωμένο σε κάποιο φίλο του. Τα τραγούδια αυτά θάν τραγνήσουμε από την έρχόμενη δδομάδα, δημοσιεύοντας από δυο σε κάθε φύλλο. 'Ο Καρυωτάκης, καθώς είναι γνωστό στους άναγνώστες μας, βραβεύτηκε και στο δαγωνισμό του «Νουμά» για «παιδικά τραγούδια».

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Μιά περίεργη θεωρία: "Ανθρωποι και μέταλλα.—" Ένα καινούριο ρομάντζο του κ. René Bellanger.—'Ο ποιητής Άρσ. Μαρτέλ κατά του... Κωνσταντινισμού.

Το τελευταίο τεύχος της «Revue Contemporaine» μιάς πληροφορεί πώς ο κ. Jollivet Castelot έβγαλε ένα περίεργο βιβλίο πού άπγράφεται: «Matura Mystica». 'Ο συγγραφέας του μιάζει στο παλάτι του Μάγου Μερλέν, και στους μπαξέδες της νεράιδας Βιδιάνας. Βιβλίο περίεργο, πού σ' αυτό ο Castelot έξηγει τον άνθρωπο, παραβώλοντας τη ζωή του με τη ζωή των μετάλλων, γιατί, καθώς λέει, κι αυτά ζούν και πεθαίνουν σαν τον άνθρωπο. Έχουν κι αυτά τα πάθη τους, πού τα διευθύνει μια μυστηριώδης δύναμη. Και συμπιραίνει πώς ο Μονισμός είναι ο νόμος της Φύσης. Θεός, 'Ονειρο, Πραγματικότητα, κάνουν ένα και μόνο πράμα γι αυτόν. Το πνέμα κ' η ύλη δέν είναι παρά παραλλαγές διάφορες μιάς και μόνης ουσίας. Έξ άλλου οι άνθρωποι, όντας μόρια ενός και του αυτού οργανισμού, δέν μπορούν να σκεφτούν τον άλλου του πλησίον τους, χωρίς να καταστρέψουν και τον ίδιο τον έαυτό τους. Την ήμέρα πού θα καλοχωνέψουν αυτή την αλήθεια, ή Αγάπη θα νικήσει το Μίσος, και ή Εύτυχία, καρπός της Αρμονίας, θα βασιλέψει στον κόσμο.

— Κάθε άνοιχτομάτης άνθρωπος, βλέποντας την τρέλα πούπιασε τώρα - τώρα τους όμοιούς του, να φεύγουν απ' τις πατρίδες τους και νάφινουν τα σπίτια τους, τις οικογένειές τους, τη γη, το μόνο πλούτο τους, και να μαζεύονται στις πολιτείες, δε μπορεί παρά να τρέμει αποβλέποντας στα άποτελέσματα τα τραγικά, πού μιά τέτια τρέλα, εξακολουθώντας αδιάκοπα, χωρίς άλλα δάποφρες. Λίγο ακόμα και θά κινυνεύουμε να πεθάνουμε της πείνας. Πρέπει ο κόσμος νάγαπησει το χωριό του, νάσχοληθεί με την καλλιέργεια της γης, πού είναι ο μόνος άληθινός πλούτος, γιατί απ' αυτήν ο άνθρωπος τρέφεται. Το ρομάντζο του René Bellanger «Η έπιστροφή στο χωριό», σ' αυτόν το σκοπό αποβλέπει. 'Ο κόμης Fleury de Brunoy από γονείς έπαρχιώτες, πέρασε τα νιάτα του διασκεδάζοντας. Μιά σφαίρα όμως στον πόλεμο κ' ή άγάπη νεαρής έπαρχιώτισσας τον έκαναν νάλλάξει τρόπο ζωής

κι άντι της θορυβώδικης ζωής του Παρισιού να διαλέξει τη ζωή του χωριού. Και να τον γιά πάντα φίλος του χωριού. 'Ο συγγραφέας άφίνει να μιλούνε μόνα τους τα γεγονότα, χωρίς να κάνει καμιά έπιβαση. Μά όποιος διαβάξει το βιβλίο του αυτό, νοιώθει άμέσως πώς κείνος πού τήγραψε βλέπει πολύ ψηλότερα και δέν έχει γιά μοναδικό σκοπό του να τες διασκεδάσει. Άλλά θάθελε και κανείς από μέρους του συγγραφέα περισσότερη προσοχή στη γλώσσα και τελειότητα στην έκφραση. Τέτιες φράσεις. λ. γ., θάπρεπε να τες άποφεύγει: «Τα τριαντάφυλλα, πιθιμώντας νάγαπηθούν, άνοίγουν, στη βραδινή ύμορφία, τες γεμάτες από άρωμα στάμνες τους». Φράσεις πού μιλούν κακοχωνέμενο Ντανούντιο.

— Πύρ και μανία στο νέο του βιβλίο «Διάνες και Ταξέν» (δέν έχουμε στη γλώσσα μας λέξη κατήλληλη πού να εκφράζει τα χτυπήματα της καμπάνας γιά τον πόλεμο ή γιά πυρκαγιές), ο Arsène Martel. Μας προειδοποιεί, με την πρώτη φράση πούχει βάλει επί κεφαλής του βιβλίου: «Boches vous êtes des baudistes» (Γερμανοί, είστε ληστές). "Όλο το βιβλίο γεμάτο κατάρες κι όργη. Ζητεί από τη Νέμεση να κατακεραυνώσει τον Κάϊξερ και τις όρδες του. Δέν άπελίζεται ούτε στις σοβαρότερες στιγμές. Γιά να δυναμώσει την πίστη του, στηρίζεται στον Έπίκτητο και στο Μέναντρο και σ' όλους τους άρχαίους.

Με τους στίχους αυτούς, τους πύρινους, πού τους δίνουμε σε πρόχειρη μετάφραση, κατακεραυνώνεται... την ουδετερότητα της Ελλάδας:

Έλληνική λαέ! σαν τους καιρούς της πανώρης Έλένης Δέ θα τρέξεις κατά πάνω στον άρπαγα της δόξας σου; Πνοή νεροπής φύσης στους κάμπους σου. Μιά Έλένη είν' ή δόξα σου και της όφείλεις την καρδιά σου

Δέν άκούς λοιπόν πιά τη φωνή του θαλάσσιου θεού Νηρέα πού προλέγει στον Πάρη: «Άπ' το Θεό καταραμένος είσαι! 'Οι Έλληνες την καταραμένη γεννιά σου θα καταστρέψουν κι' ο Μενέλαος θα ξαναφέρει την ύμορφη στο σπίτι του.

Άδικα θα προσπαθήσεις του πολέμου τη σύγκρουση νάπο
[φύγεις
το βαρύ άκόντιο, το τόξο του Κρητικού
Τόν Αϊακα τον άτρόμητο πού το σώμα του στυλάνει
Τόν Τεύχρο το λυκόκορμο: το Σθέναιο με τη βαρεία φαρέτρα

Άδικα θα κοιμηθείς στην άγκαλιά της γυναίκας πού το ζηλιάρικο πάθος σου στο 'Ιλιο θα κρύψει. Σά δαυλοι θα φλογιστούν της Περγάμου σου τα παλάτια Γιατί θυμός πώς ο Τυδέας έχει ψυχή λιονταριού».

Θάποτολούσαμε να παρατηρήσουμε στον κ. Μαρτέλ, πώς ή ποίηση όμα καταρακιάει στον κομματισμό, όσο κι αν δικαιολογείται ο κομματισμός αυτός από πατριωτικό πόνο, χάνει παραπολύ από την ύμορφία της. 'Η ποίηση, όταν δέν τα καταφέρει να σταθεί άπάνω κι από τη στενή άκόμα αντίληψη της πατρίδας, όταν δηλ. δέν τα καταφέρει την αντίληψη αυτή να την πλαταίνει, αν όχι και να την γενικεύει, ως προσπαθεί τουλάχιστο να μη λερώνει το αιδέριο ντύμα της στο κομματισμό τα όχι και τόσο δλοκάθαρα νερά. Ένας πολιτικός άρθρογράφος ήμπορεί αξιόλογα να βάλλει ως επικεφαλίδα ή ως τίτλο στα άρθρα του τό: «Boches vous êtes des baudistes!». Μά ένας ποιητής;...

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

«ΤΑ ΠΕΠΡΩΜΕΝΑ». — Μὲ μεγάλη ἐπιτυχία παίζεται τὸ καινούριο αὐτὸ κοινωνικὸ δρᾶμα τοῦ Ξενοπούλου στὸ θέατρο «Διονύσια» ἀπὸ τὸ θίασο τῆς κ. Κιθέλης καὶ περαχέσει στὸν κόσμο. Μπορεῖ νὰ ναι ἀνεβαθὸ δρᾶμα, ἢ «θέση» του (γιατὶ εἶναι δρᾶμα με θέση) μπορεῖ νὰ ναι κίπως γιγαστικὴ, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ προκαλέσει σκηρικὸ ἐνδιαφέρο, μὰ δὲν μπορεῖ καὶ ὁ δυσκολώτερος νὰν ἀρνηθεῖ πὼς ἔχει καὶ αὐτὸ, ὅπως καὶ τὰ περισσότερα σκηρικὰ ἔργα τοῦ Ξ., τὴ λεγόμενὴ «σκηρικὴ οἰκονομία» καὶ διάλογο ζωντανό — χαρίσματα ἀναφαίρετα τοῦ Ξ. καὶ τὰ δυό. Τὰ «Πεπωμένα» εἶναι ὑπεράξιος σύντροφος τῆς «Φωτεινῆς Σάντρας».

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΑ ΒΟΛΙΩΤΙΚΑ

Ἀγαπητὲ Νουμά,

Θάκανε βέβαια ἐντύπωση τὸ τηλεγράφημα ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ «Ἐμπρός», ἀν καὶ συνήθισε ὁ κόσμος τίς εἰδήσεις αὐτές, ὅτι δῆθεν οἱ πατεράδες τοῦ Βόλου δὲ θέλουνε τὴ δημοτικὴν στὰ σχολεῖα καὶ θάναγκα στοῦνε νάποσύρουνε τὰ παιδιὰ τους. Γνώρισε λοιπὸν ὅτι, ὅπως παντοῦ, ἔτσι καὶ δῶ, καὶ μάλιστα περισσότερο ἐδῶ, ἀγαπήσανε τὴ δημοτικὴν ὄχι μόνο οἱ μαθητὲς ἀλλὰ καὶ οἱ πατεράδες καὶ βλέπετε μ' εὐχαρίστηση, οἱ ἴδιοι, νὰ διαβάζουνε τὰ καινούρια βιβλία τῶν παιδιῶν τους. Οἱ δὲ κύριοι ποὺ θέλουνε νὰ παραστήσουνε τὸν προοδευτικὸ Βόλο ὡς πόλη ποὺ δὲ θέλει τὴ δημοτικὴν, δὲν ἔχουνε παιδιὰ, καὶ κατάλληλη ἀπάντηση σ' αὐτοὺς ἔδωσε προχθὲς στὸν «Ταχυδρόμο» ἓνας ἀληθινὸς πατέρας, ποὺ γράφει τὴν καθαρῆν ὄψιν, γιατί αὐτῆν τοῦ μάθανε στὸ σχολεῖο ἀγάπησε ὁμως τὴ ζωντανὴ δημοτικὴν, βλέποντας τὴν εὐδοκίαν τῶν παιδιῶν του μὲ τὰ καινούρια βιβλία. Ἄς μὴ χαίρεται, λοιπὸν, τὸ «Ἐμπρός» μὲ τὴν ψεύτικὴν εἰδήση.

Βόλος 30—9—20.

ΕΝΑΣ ΒΟΛΙΩΤΗΣ

ΟΙ ΤΑΛΑΡΑΔΕΣ

Πάτρα 15 τοῦ Σεπτεμβρίου 1920

Ἀγαπητὲ Νουμά,

Τὸ κράτος ἐχτρεύεται τὰ γράμματα, ἐχτρεύεται τὴ μόρφωση τοῦ λαοῦ, αὐτὸ δὲ μπορεῖ νὰν τὸ ἀρνηθεῖ κανεὶς· ἔδειξε ἀδιαφορίαν στὸ γλωσσικὸ ζήτημα, ἀδιαφορίαν στὴν οἰκονομικὴ κατάσταση τοῦ δασκάλου, ἀφροντισιὰ γιὰ τὴ δημιουργίαν δασκαλικῶν προσώπων τῆς προκοπῆς, δὲν πρόλαβε τὴν ἐρῆμωση τῶν δασκαλικῶν θέσεων καὶ αὐριο δὲ θὰ μαθαίνουμε γράμματα, καθὼς πάμε, καὶ ὅλα αὐτὰ στὴν ἐποχὴ, ποὺ

οἱ Βούλγαροι καταφέρνανε νὰ μάθουνε βουλγάρικα ὅλη τὴ Μακεδονία!

Μὰ δὲν ἔφταναν ὅλα αὐτὰ στὸ κράτος, καὶ εἶπε: «Στάσου· κάτι λείπει ἀκόμα. Ἄς κάνουμε τὸ χαρτοσημιο τῆς ἐγγραφῆς πενήντα δραχμές, ἄς ἀνεβάσουμε τὰ βιβλιόσημα, ἄς ἀφήσουμε τὰ σχολεῖα νὰ φτεαίνουνε μόνο τους τὰ θρανία καὶ σιγὰ σιγὰ... κάνουμε καὶ ἄλλα.

Ἔτσι τὸ κράτος θὰ ἀντεπεξέλθῃ στὶς ἀνάγκες τοῦ ταμείου του, ἐνῶ θὰ πετύχει καὶ κάτι ἄλλα: χωρὶς, δηλαδή, νὰ ἐνοχλήσῃ τοὺς φίλους του τοὺς ταλαράδες (150 ἑκατομμυριοῦχος ἔχουμε στὴν Πάτρα, ποὺ οἱ περισσότεροι εἶναι νεόπλουτοι) μὲ μιὰ δίκαια φορολογία, θὰν τοὺς δώσει τὸ προνόμιο νὰ μαθαίνουν αὐτοὶ μονάχα τὰ παιδιὰ τους γράμματα, θὰ γιομίσῃ τὰ συρτάρια τοῦ ταμείου καὶ θὰ δώσει τόκους ὕστερα στοὺς ταλαράδες καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ θὰν τάφισῃ στὴν ἀμορφωσιὰ, στὴν ὑποδουλωση, στὴ διαφθορὰ, στὴ δυστυχία.

Θὰν τὰ προσέξουν αὐτὰ ἐκεῖνοι ποὺ θὰ κάμουνε τὴν περιφρητὴ ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος;

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

***

ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Φίλε Νουμά,

Δὲ νομίζεις πὼς δὲν ἀξίζουνε τρεῖς ὀλάκερα ἄρθρα στὴν ἐφημερίδα «Ἀνατολή», γιὰ νὰ ὑποστηρίξουνε τόσο ἀδύνατα ἐπιχειρήματα κατὰ τοῦ Ἑλληνογαλλοῦ ποιητῆ Ἀθανασιάδη; (Ὁ ἀρθρογράφος κ. «Ὀμπερον», διὰ θάσσε μονάχα καὶ δὲ μελέτησε τὴν κριτικὴν ποὺ ἔγραψε ὁ Ρήγας Γκόλφης γιὰ τὸ γαλλόλογισσο ποιητῆ. Ἀλλιῶς δὲν ξηγιέται πὼς δὲν πρόσεξε στὰ χαρακτηριστικὰ κομμάτια τῆς κριτικῆς, ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ μεγαλοφυῖα κηρύχνει τὸν κ. Ἀθανασιάδη. Ἴσως ἴσως ἐμεῖς εἶδαμε ὁ Ρήγας Γκόλφης νὰ ἔχει ἐπιφύλαξεις καὶ γιὰ τίς ἐπαινετικὰς γνώμης τῶν Γάλλων ἐπίσημων κριτικῶν. Αὐτὸ ὁμως, θαρρῶ, δὲν πᾶει νὰ πεί πὼς ἡ ἀξία τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀθανασιάδη, εἶναι ἔτσι ὅπως τὰ παρασταίνει τὰ πράγματα ὁ κ. Ὀμπερον, ποὺ μᾶς εἶπε βέβαια ἓνα σωρὸ γενικότητες, μὰ δὲν κάθησε διόλου νὰ μᾶς ἀποδείξῃ πὼς ὅ,τι λέει εἶναι καὶ πραγματικὰ ἔτσι. Μπορεῖ, βέβαια, ἡ ποίηση τοῦ Ἀθανασιάδη νὰ μὴν τοῦ ἀρέσει καθόλου, ἐκεῖ ποὺ σ' ἄλλους ἀρέσει πολὺ. Τί φταίει ὁ ποιητῆς, καὶ τὸν ἐβάνε μπροστὰ μὲ τόσο σκληρὸ καὶ ὄχι πολὺ εἰγενικὸ τρόπο; Θύμισσε τάχατες, ἐπειδὴ ὁ «Νουμάς» ξόδεψε τόσες στήλες του; Μὰ ἡ ἰδουλεῖα τοῦ «Νουμά» τάχατες δὲν εἶναι αὐτῆ, ἡ κριτικὴ γιὰ τὴ λογοτεχνία, δική μας καὶ ξένη; Ἄν ὁ κ. Ὀμπερον νομίζῃ πὼς ὁ Ρήγας Γκόλφης στάθηκε ἐπιεικὴς στὴν κριτικὴν του γιὰ τὸν Ἀθανασιάδη, ἐγὼ τὸ ἐναντίον ἔχω τὴ γνώμη πὼς φάνηκε πολὺ αὐστηρὸς. Τί ἔχει νάπαντήσῃ σ' αὐτὸ, ἴστωρ' ἀπὸ τὰ τρεῖς του ἄρθρα;

Δικός σου

ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— Έπειδή ο Καρθαίος θάνατο άπασχολημένος ίσαμε τὸ τέλος τοῦ Δεκέμβρη μετὸ «Δὸν Κιζώτη» γιὰ νὰ τελιώσει τὸ ἀθάνατο ρομάντζο τοῦ Θεοβαντῆς μέσα στὸν τόμο τοῦ 92), περακαλιόσαμε τὴ συνεργάτισσά μας Graziella (Δ^α Βιβὴ Σκούρα), καὶ δέχτηκε πρόθυμα, νινάλαβει τὴ στήλη τῆς «Ξένης Φιλολογίας» γιὰ τοὺς τρεῖς τούτους μῆνες.

— *Ἐγὼν ἐπιθεωρητή.* Λάβαμε τὰ δύο ἄρθρα κ' εὐχαριστοῦμε. Ὅ,τι ἄλλο ἔχεις νὰ γράφεις, τὸ δεχόμαστε πρόθυμα.—κ. Σ. ε. μ. λ. Δυστυχῶς δὲ μᾶς μένει καιρὸς. Γιὰ νὰ δημοσιευεῖ θὰ εἶπαι πὼς τὸ βρήκαμε καλὸ. Τὸ πάρα πάνω θιποχτηθεῖ μετὸ πολὺ γράψιμο καὶ διάβασμα, καὶ τὸ ἀκόμα πῶρα πάνω ἀπὸ τὴ θεία φώτιση. Ἴσως κάποια ἔλλειψη συνέχειας τοῦ μεσιανοῦ κομματιοῦ μετὸ πρῶτο καὶ τὸ τελευταῖο νὰ εἶναι κάπως ψεγάδι.—κ. Χ. Χ. Ναί, ὁ Ζέφυρος Βραδυνὸς ἔλειπε δυὸ τρεῖς βδομάδες στὴν Εὐρώπη. Ὅμως τώρα βρισκεται πάλι ἐδῶ.—κ. Β. Α. Φαν. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου, καὶ τὴ συχαρήκα μας, γιατί δείχνεις πὼς θὲς νὰ μάθεις καὶ θὰ μάθεις. Τὸ «Ποιοὶ νῆναι» ἔχει πολλὴ ποιησι. Ὅμως τοῦ λείπει κάποια πεκνύτητα: «...μοῦ μοιάζει σὶν παλιὸς, πολὺ παλιὸς, σὶ νὰ τὸν εἶδα πρὶν ἀπ' τὴ ζωὴ καθὼς τὸν βλέπεις τώρα κ' ὄχι ἄλλιῶς.» Αὐτὸ λ. γ. τὸ «ὄχι ἄλλιῶς» κρέμεται σὶν ἄχρηστο κουρέλι, κτλ. Ἀκόμα ἀπόφευγε, μέσα στοὺς κανονικοὺς ἐντεκασύλλαβους, στίχους σὶν καὶ τοῦτο: «Τὶ δὲν τὸν γνώρισα καμιά βολά», πούχει τομὴ σὶν ἔχτη συλλαβὴ μετὸ προπαροξύτονη λέξη, ἔτσι πὸν χωρίζεται σὲ δυὸ κομμάτια πεντασύλλαβα: «Τὶ δὲν τὸν γνώρισα καμιά φορῶ», καὶ ταράζει τὸ ρυθμὸ, δίχως νὰ δικαιολογῆται αὐτὴ ἡ ταραχὴ ἀπὸ τὸ νόημα.—κ. Τεκ. Δαστ. Τοῦ «Στὸν Π. Μ.» τοῦ λείπει κάποια φρεσιάδα, κάποια κουβέντα πὸν νὰ πρωτολέγεται, κάποια καινούργια εἰκόνα ἢ μουσικὴ κ' ἀκόμα ἐκείνο τὸ «τοὺς αἰθέρας» χτυπῆται δασκαλικὸ. Οἱ «Βο. Ἴσκ.» πάλι ἔχει κάποια φτιαχτὴ σκοτεινάδα, καὶ μερικὰ πράγματα πὸν δὲ μοιάζει νὰ λένε πολλὰ:

«Μητ' ὁ Βοριάς δὲν ἔσωσε
Τὸ κρῖμα σου νὰ πῆρει
Στ' ἀγρήγορό του πέρασμα
Στ' ἁρμονικὸ τροπᾶρι!»—

τὶ τροπᾶρι εἶναι αὐτὸ—ιεροψάλτης εἶναι ὁ βοριάς, ἢ παπάς; —κ. Α. Ρ. Τὸ «Σπέτσες» στοὺς πρώτους ἔξι στίχους πηγαίνει πολὺ καλὰ—παρακάτω ὅμως δὲ μᾶς ἀρέσει: Ἐχε ὑπόψη σου πὼς ὁ ἀναγνώστης δὲν ἔχει ἰδέα ἀπὸ ὅλα ὅσα εἶδες, ἔκανες κ' αἰσιάνθηκες στὶς Σπέτσες, λὲς πὼς τὸ «Νησάκι τὸ οὐρανογέννητο κτλ. τὸ ἀγάπησες τόσο, πὸν κλείνεις τὰ μάτια σου, κ' ἀμέσως σὲ παίρνει μιὰ «βαρκοῦλα ὄνειρευτὴ» καὶ σὲ πάει ἐκεῖ, κ' ἀμέσως ἐξακολουθεῖ:

«Κι' ὄλο θαλασσοδέρνομαι στῆς Ὀμορφιάς τὰ πλάτια

γιατὶ λιμάνι γι' ἄραγμα δὲν ἔχει ἢ Ὀμορφιά σου.»

Αὐτὸ γιὰ μᾶς εἶναι αἰνιγμα. Ἐπίσης παρακάτω λὲς τοῦ η. σιοῦ «ἄκου κ' ἔνα ἄλλο ἀκόμα»—(πεζολογία!)—κ' αὐτὸ τὸ ἄλλο εἶναι: πὼς τόσο σὲ πλάναψε κάποιο μετὸ τῆς ἀγάπης τὸ μεθύσι, πὸν «ἀνοίγοντας τὸ στόμα»(!) Ὁρκο βαρὺν δοκίστηκα σ' ἔνα σου ἐρημοκλήσι: Καὶ τελίωνεις! Τί δοκίστηκες; πὼς δὲ θὰ ξαναπάς, ἢ πὼς θὰ πᾶς; ἢ πὼς ἂν δὲν παντρευτεῖς κάποια Ὀμορφιά, θὰ γίνεις καλόγερος; — κ. Π. Σ. Μιχ. Γιατὶ ἀνακατείνεις τόσοσους καθαραιοσιάντικους τύπους; — κ. Μ. Σ. Χ. Κ. Λάβαμε τίς Ἀρμ. Πρόδες» καὶ τὰ Χαμ. Νιάτα» — κ. Γ. Καπ. Οἱ μετάρφρασεις εἶναι καλύτερες ἀπὸ τὰ προτότυπά σου. Ὑστερα ἀπὸ τὸ Μπουαλῶ, πὸν μεταφράζεις, καὶ πὸν ὀρθολογίζει σὲ

βαθμὸ, πὸν πολλές φορές νὰ γράφει πρὸς αὐτὸν στίχους, τοῦ λόγου σου μᾶς γράφεις στίχους σὶν καὶ τοῦτο:

«Ἀχ! θέλω νὰ πεθάνω,
πὼς τὸ θέλω, νὰ χάνω
τὴν ψυχὴ μου στ'ἀκέρια
νὰ τὴ σμίξω στ'ἀγέρια»—

πὸν εἶναι σχεδὸν μόνο ρίμες.—κ. Στ. Στερές. Οἱ στίχοι τοῦ σονέτου δὲν εἶναι καθόλου στερεοί. Ἡ δευτέρη στροφή ἔχει ἀπὸ τοὺς 4 τοὺς 3 στίχους μετὸ κύριο τόνο στὴν ὄη συλλαβὴ, πρῶτα ἀδύνατο στὸν 11σύλλαβο —κ. Α. Εγκρ. Κάτι λείπει τὸ «Νοττοῦρνο» μὰ δὲ μᾶς φαίνεται ἀκόμα γιὰ δημοσίευσιν. Τὰ δυὸ κομμάτια, ἀπὸ δυὸ στροφές, εἶναι λίγο σὶν ξεκόλλητα κ' οὔτε πασιζεῖς νὰ τὰ κολλήσεις λιγάκι:

«Δὲν ἀκρύγεται τὸ τραγοῦδι πιά»—

στίχους ἀρνητικὸς καὶ κακὰ τονισμένος, ἐνὸν μοροῦσες νὰ εἶπεις καλύτερα: «ἔξαρνον σοπαίνει κτλ.»—κ. Γ. Κατ. Ὁ «καθρέφτης» θὰ εἶτανε καλὸς ἂν τὸ χαμόγελο χαρᾶς, πὸν δὲ μᾶς ἀρέσει ἐδῶ, μοροῦσες νὰ γίνεαι χαμόγελο ἰκανοποίησης, εὐχαρίστησης, ἢ κ' εὐτυχίας. Τὸ «Τότε» ὄχι.—κ. Σ. Χ. Β. «Καὶ τώρα στὸ ἀνάστημα σὲ βλέπω καὶ θαμπάνω» κακὸς τρόπος γιὰ νὰ ἐκφράσεις πὼς θαυμάζεις πὸν τὸ βλέπεις πόσο μεγάλωσε, τὸ κυταρίσει. Πῶς, τὸ κυταρίσει, γελᾶει «ἄλλοζοντας τριγύρω τὴ σκιά του;»—γενικὴ ἔχει ἀνάγκη νὰ καταγίνεις περισσότερο καὶ νὰ ζυγιάζεις τίς λέξεις σου.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων

Διακηρύττει δτι

Ἐκτίθεται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἢ κατασκευὴ τῶν ξυλίνων τροπέδων καὶ κινηλιδωμάτων ὡς καὶ ἡ μεταφορὰ, τοποθέτησις καὶ ἐπαναφορὰ ἀπάντων τῶν ἐπιλογικῶν εἰδῶν εἰς ἅπαντα τὰ ἐπιλογικὰ τμήματα τοῦ Δήμου Ἀθηναίων διὰ τὰς βουλευτικὰς ἐπιλογὰς τῆς 25ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ.

Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται δι' ἀνοικτῶν προσφορῶν καὶ εἰς ἀκεραίας μονάδας ἐπὶ τοῦ ἐγκεκριμένου προϋπολογισμοῦ τὴν 10ην Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Σάββατον καὶ ὄραν 11 1) 2 π. μ. ἐν τῇ Δημαρχίᾳ Ἀθηνῶν καὶ ἐνώπιον τῆς Δημαρχικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐγγύησις ὀρίζεται δρ. 3.500.

Ἄπαντα τὰ σχετιὰ εὐρηγναι κατατεθειμένα παρὰ τῷ Ἀρχιτεκτονικῷ Τμήματι τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, ὧν οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν καθ' ἐκάστην.

**Ὁ Δήμαρχος
Σ. Πάσης**

ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

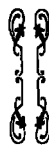
- ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ (Ἐκδοσις «Τύπου» 1919 Δρ. 3—
ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΟΜΟΣ Α' (Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι
—Οἱ Ἄλυσιδες—Στὴν ὀξώπορτα). Ἐκδοσις
«Ἐταιρίας «Τύπος» 1920. . . . . > 6—
ΠΛΑΪ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ (Ρομάντζο) 1920 . . . . . > 3—
Βρίσκονται στὰ γραφεῖα τῆς Ἐταιρίας «ΤΥΠΟΣ»
— Ὀδὸς Σοφοκλέους 3. —

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ
ΔΡ. 35,000,000

ΟΛΙΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ
ΔΡΑΧΜΑΙ
900,000,000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

ΣΥΝΔΙΟΙΚΗΤΑΙ: } ΑΛ. ΔΙΟΜΗΔΗΣ
                              } Ι. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

ΑΙΓΙΟΝ
ΑΓΡΙΝΙΟΝ
ΑΛΜΥΡΟΝ
ΑΜΦΙΣΣΑΝ
ΑΜΑΔΙΑΔΑ
ΑΡΤΑΝ
ΑΤΑΛΑΝΤΗΝ
ΒΟΛΟΝ
ΓΥΘΕΙΟΝ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΝ
ΖΑΚΥΝΘΟΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ
ΘΗΒΑΣ
ΘΗΡΑΝ
ΙΘΑΚΗΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ
ΚΑΛΑΜΑΣ
ΚΑΡΔΙΤΣΑΝ
ΚΕΡΚΥΡΑΝ
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΝ
ΚΟΡΙΝΘΟΝ
ΚΥΜΗΝ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΝ
ΚΥΘΗΡΑ
ΛΑΜΙΑΝ
ΛΑΡΙΣΣΑΝ
ΛΕΒΑΔΕΙΑΝ

ΛΕΥΚΑΔΑ
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΝ
ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΝ
ΜΕΣΣΗΝΗΝ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΝ
ΠΑΞΟΥΣ
ΠΑΤΡΑΣ
ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΥΛΟΝ
ΠΥΡΓΟΝ
ΣΠΑΡΤΗΝ
ΣΥΡΟΝ
ΤΡΙΚΚΑΔΑ
ΤΡΙΠΟΛΙΝ
ΧΑΛΚΙΔΑ